

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет
Кафедра історії світового українства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

з науково-педагогічної та навчальної роботи

_____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до університетських студій

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **032 Історія та археологія**
освітній рівень **перший (бакалаврський)**
освітня програма **Краєзнавство, екскурсознавство та історико-культурний туризм**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Набока Сергій Валерійович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії світового українства

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. _____ «19» 2023 р.

(підпис, ПІБ, дата)

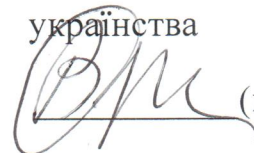
на 2023/2024 н.р. _____ «19» 2023 р.

(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Набока Сергій Валерійович, кандидат історичних наук,
доцент, доцент кафедри історії світового українства

Затверджено

Завідувач кафедри історії світового
українства

 (проф. Сергійчук В. І.)

Протокол № 1 від « 25» серпня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» серпня 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії (Терес Н. В.)

ВСТУП

1. **Мета дисципліни** – передати студентам системні знання про визначальні тенденції розвитку освіти в Україні і світі, університетських студій, сприяти адаптації першокурсників до навчання в університеті; розширити поінформованість студентів про історію становлення та сучасний розвиток Київського національного університету імені Тараса Шевченка; навчити виокремлювати історичні етапи в розвитку системи освіти як в Україні, так, зокрема і в університеті; ознайомити студентів з основними досягненнями світового значення у сфері освіти, а також з провідними ученими і викладачами українських навчальних і наукових закладів, і зокрема КНУ. Опанувати інформацією про розвиток історичної науки в Україні, про видатних істориків та їх наукові історичні школи.

2. **Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:** студенти повинні знати основні етапи зародження й розвитку української державності; бути поінформованими про Київський національний університет імені Тараса Шевченка, про українських корифеїв історичної науки, найпопулярніші підручники і монографії з історії та інших гуманітарних дисциплін. **Вміти** знаходити, збирати та опрацьовувати необхідну інформацію, зокрема іноземною мовою; спілкуватися у мережі на різноманітних платформах, працювати з вітчизняними і зарубіжними джерелами. **Володіти** елементарними навичками сприйняття необхідної інформації та її розумного використання; вмінням написання текстів на історичну тематику.

3. **Анотація навчальної дисципліни:** дисципліна «Вступ до університетських студій» ознайомлює студентів з традиціями університетської освіти в Україні та світі. Надає широку інформацію про Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Розкриває сутність і зміст засадничих документів КНУ імені Тараса Шевченка. Інформує про історію та обставини заснування Університету Св. Володимира у Києві, еволюцію розширення і оновлення університету. Програма складається з двох модулів: змістового модуля 1. Університетські студії: минуле та сучасність; змістового модуля 2. Університетська освіта світових цивілізаційних центрів. У хронологічному порядку вивчаються особливості розвитку університету в різні історичні періоди. Розглядається історія організації навчального процесу, реформи, що запроваджувалися в освіті в різні часи, правовий статус університету. Предмет навчальної дисципліни включає питання формування й розвитку наукових шкіл Київського університету, особливості підготовки наукових кадрів, організацію міжнародної співпраці.

Навчальна дисципліна формує у студентів цілісне бачення розвитку освіти в Україні з давніх часів до сьогодення. Вивчає шкільну освіту Київської Русі; освіту козацької доби, історію перших українських академій: Острозької та Києво-Могилянської; розкриває імперську політику царської Росії, спрямованої на нищення українства. Особлива увага приділяється освітній політиці Української держави 1917–1921 рр.: плекання української мови, розбудова університетів, інших навчальних закладів, заснування Академії наук, розвиток культури і мистецтва. Висвітлюється також політика радянської влади в Україні у сфері освіти: згорання української освіти, паплюження і знищення видатних діячів української науки і культури, насадження російської мови та радянської ідеології. Студенти також ознайомляться із станом освіти в Україні і зокрема в Університеті під час Другої світової війни, а також у післявоєнний період.

Поза історією освіти в Україні студентам передаються знання про основні здобутки світової освіти, які значно впливають на сучасну систему опанування знаннями: стародавнього Єгипту, Греції і Риму, Візантії, Індії, Китаю.

Особлива увага приділяється освіті України доби незалежності: розвитку КНУ імені Тараса Шевченка. Отже, навчальна дисципліна покликана сформувати у студентів уявлення про становлення історичної освіти, як окремої наукової галузі, про склад історичних дисциплін, предмети, об'єкти та методи їхнього дослідження; розкрити класичні парадигми історичного наукового знання, познайомити студентів із постатями видатних представників різноманітних напрямів історичної науки.

4. Завдання (навчальні цілі): дисципліни полягають у формуванні в студентів цілісної системи знань про професію історика і Київський національний університет імені Тараса Шевченка, історію університетської освіти, її роль та місце у сучасному світі, минуле й традиції Київського університету, перспективний розвиток, а також особливості підготовки істориків. Навчальна дисципліна розвиває вміння студентів системно аналізувати основні тенденції в університетській вітчизняній і світовій освіті, її форми й напрями. В результаті опанування навчальною дисципліною «Вступ до університетських студій» студенти знатимуть елементи науково-дослідної роботи; зможуть системно оцінювати головні тенденції, динаміку, події з історії університетських студій, набути практичних навичок роботи із науковою літературою та джерелами.

Студентам також буде прищеплене вміння застосовувати одержані знання на практиці, здійснювати наукові дослідження, вести науковий діалог з зарубіжними ученими, що передбачає не тільки знання іноземної мови, а й вміння застосовувати отриману освіту в повсякденній роботі вчителя, викладача, науковця історичного фаху.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікувати, 4. автономність та відповідальність).		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати</i> особливості системи освіти в Україні та за кордоном, історію Київського університету й організацію історичної галузі.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 1	15%
1.2.	<i>Знати</i> засадничі документи Київського університету	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 2	15%
1.3.	<i>Знати</i> особливості професії історика	Лекція, самостійна робота	Есе 1	10%
2.1.	<i>Вміти</i> здійснювати пошук джерельної інформації, користуватися науково-довідковим апаратом архівів та бібліотек, документальними електронними ресурсами та інформаційно-пошуковими базами даних	Лекція, самостійна робота	Есе 2	10%

2.2.	<i>Вміти</i> робити презентації та демонструвати володіння фаховою термінологією та іноземною мовою	Лекція, самостійна робота	Презентація онлайн	15%
2.3.	<i>Вміти</i> готувати наукові доповіді, виступи, презентувати результати самостійної та індивідуальної творчої роботи, обґрунтовувати свої висновки.	Лекція, самостійна робота	Презентація онлайн	15%
2.4.	<i>Вміти</i> самостійно обрати методи та прийоми аналізу досліджуваної теми, розробляти рекомендації, які можуть бути використані для покращення опанування питаннями дисципліни.	Лекція, самостійна робота	Залік	20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	Програмні результати навчання (назва)						
	1.1	1.2.	1.3.	2.1	2.2	2.3	2.4
ПРН. 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.	+	+	+				
ПРН. 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.	+		+	+			
ПРН. 14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології (зокрема, краєзнавства, екскурсознавства та туристознавства).					+	+	+

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

ЗМ 1: «Університетські студії: минуле та сучасність» – присвячений уведенню в спеціальність, вивченню засадничих документів Київського національного університету імені Тараса Шевченка; університетській освіті і традиції; історії освіти в українських землях; освіті Київської Русі, козацькій освіті; університету Святого Володимира (1834–1917) в різні історичні періоди (1917–1921), політиці українських урядів у сфері освіти (1917–1921); впровадженню радянської системи освіти через нищення української мови, культури, традицій та провідних діячів освіти і науки України; університету в роки Другої світової війни (1939–1944) і післявоєнного періоду; розвитку Київського університету в добу незалежної України.

ЗМ 2: «Університетська освіта світових цивілізаційних центрів» – розглядає освіту Давньої Греції і Риму, Візантії; освітні схеми давніх Індії, Китаю, Єгипту; систему освіти провідних європейських та американських університетів; освітні системи Західної Європи та Північної Америки.

Заняття проводяться у вигляді лекцій з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин /3,0 кредити ЄКТС. Зокрема: *лекції – 32 год., консультацій – 2 год., самостійна робота – 56 год.*

2. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.
3. Засоби діагностики успішності навчання: презентації, контрольна робота, творче завдання.

7. Схема формування оцінки. Контроль знань здійснюється за системою ЄКТС, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1-1.4), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.4), що складає 60% загальної оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. *Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.1 – 15 балів / 9 бали*.*
2. *Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.2 – 15 балів / 9 бали.*
3. *Оцінювання самостійної роботи з тем ЗМ1 (есе): РН 1.3 – 10 балів / 6 балів.*
4. *Оцінювання самостійної роботи з тем ЗМ2 (есе): РН 2.1 – 10 балів / 6 балів.*
5. *Презентація онлайн 1: РН 2.2 – 15 балів / 9 бали.*
6. *Презентація онлайн 2: РН 2.3 – 15 балів / 9 бали.*
7. *Підсумкова залікова робота (залік): РН 2.4 – 20 / 12 балів*

* максимальний бал/пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання у формі заліку.

Максимальна кількість балів, які можуть бути отримані на заліку: 20 балів по 100-бальній шкалі. На заліку буде оцінюватися знання основних понять, історії освіти України, історії КНУ імені Тараса Шевченка. Форма складання заліку

усна. Опитування містить два завдання, кожне з яких оцінюється максимально в 10 балів. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за залік не може бути меншою 12 балів. Студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше ніж 48 балів. У разі виявлення в якійсь з письмових робіт плагіату, робота не зараховується і виконується нова робота.

7.2 Організація оцінювання: Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані за презентацію творчих завдань, бали, отримані під час модульного контролю (за виконання контрольних робіт), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (заліку), а саме: за виконання запропонованих завдань.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, реферат, творче завдання) і підсумкове оцінювання (залік).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 80 балів; підсумкове оцінювання (залік) – максимум 20 балів).

Реферат (самостійна робота) студент подає викладачеві на останньому семінарі кожного Змістового модулю, зокрема Реферат 1 (остання декада жовтня) і Реферат 2 (остання декада листопада). Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 9-10 балів;
- тема розкрита неповно 7-8 балів;
- реферат суто компілятивного рівня 4-6 балів;
- розкритий лише окремий аспект 1-3 бали.

Презентація (творча робота) студент представляє онлайн обрану тему свого завдання у формі короткого (10 хвилин) виступу. 1 Презентація (середина жовтня), 2 Презентація (середина листопада). Критеріями оцінки представленої роботи студента є:

- глибоке розкриття проблеми 13-15 балів;
- відображена власна позиція 10-12 балів;
- тема розкрита неповно 7-9 балів;
- реферат суто компілятивного рівня 4-6 балів;
- розкритий лише окремий аспект 1-3 бали.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи**, зокрема Контрольна робота 1 (остання декада жовтня) і Контрольна робота 2 (друга декада грудня). Завдання контрольної роботи містить 15 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Залікова підсумкова робота містить два завдання, кожне з яких оцінюється в 10 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	10 балів
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	9 балів
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	8 балів
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	7 балів
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	5-6 балів
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	3-4 бали
Відповідь має значні помилки	1-2 бали
Відповідь відсутня	0 балів

Умовою допуску до заліку є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до заліку – **48 балів**.

Студент, який набрав суму балів **не менше** встановленого мінімуму залікових балів (60) має право, за погодженням з викладачем, не виконувати підсумкову контрольну роботу (залік). У випадку, коли студент має бажання збільшити кількість балів (але не більше ніж до 100), він складає залік.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	24	24	12	60
Максимум	40	40	20	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано	60-100
Не зараховано	0 -59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Лекції	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Університетські студії: минуле та сучасність			
1.	Вступ. Уведення в спеціальність.	2	2
2.	Тема 1. Університетська освіта і традиція.	1	2
3.	Тема 2. Історія освіти в українських землях.	1	2
4.	Тема 3. Освіта Київської Русі.	2	2
5.	Тема 4. Козацька освіта.	2	2
6.	Тема 5. Системи освіти у різних частинах українських земель (Західна Європа і Російська імперія).	1	2
7.	Тема 6. Університет Святого Володимира (1834–1917).	1	2
8.	Тема 7. Університет в епоху українського державотворення (1917-1921).	2	2
9.	Тема 8. Політика українських урядів у сфері освіти (1917–1921).	1	2
10.	Тема 9. Впровадження радянської системи освіти через нищення української мови, культури, традицій та провідних діячів освіти і науки України.	1	2
11.	Тема 10. Університет в роки Другої світової війни (1939–1944).	2	2
12.	Тема 11. Київський державний університет у повоєнний період (1944–1991)	1	2
13.	Тема 12. Розвиток Київського університету в добу незалежної України	2	2
14.	Тема 13. Провідні наукові школи КНУ імені Тараса Шевченка. Видатні українські учені і педагоги. Історики.	1	2
15.	<i>Есе 1</i>	-	2
16.	<i>Презентація 1</i>	-	4
17.	<i>Контрольна робота 1</i>	1	-
Змістовий модуль 2. Університетська освіта світових цивілізаційних центрів			

18.	Тема 14. Освіта Давньої Греції і Риму. Візантія.	2	2
19.	Тема 15. Освіта давніх Індії, Китаю, Єгипту.	2	2
20.	Тема 16. Провідні європейські та американські університети.	1	2
21.	Тема 17. Освітні програми вишів Західної Європи та Північної Америки.	1	2
22.	Тема 18. Європейські засади української освіти.	1	2
23.	Тема 19. Сутність Болонської системи та її впровадження в КНУ імені Тараса Шевченка.	1	2
24.	Тема 20. Етичний кодекс університетської спільноти.	1	2
25.	Тема 21. Інтеграція КНУ імені Тараса Шевченка в європейський освітній простір: міжнародні зв'язки і співробітництво.	1	2
26.	<i>Есе 2</i>	-	2
27.	<i>Презентація 2</i>	-	4
28.	<i>Контрольна робота 2</i>	1	-
29.	<i>Консультація</i>	2	
	ВСЬОГО	34	56

Загальний обсяг **90 год.**, у тому числі:

Лекцій – **32 год.**;

Консультація – **2 год.**

Самостійна робота – **56 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Статут Київського національного університету імені Тараса Шевченка (нова редакція). Ідентифікаційний код 02070944. Затверджено Міністерством освіти і науки України 22 лютого 2017 року № 280.
2. Етичний кодекс університетської спільноти, ухвалений на конференції трудового колективу Київського національного університету імені Тараса Шевченка Протокол №2 від 27.12.2017 р. URL: <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>
3. Вергун В. А., Копійка В. В., Рижков М. М. Вступ до університетських студій: Навчальний посібник. – К.: Вадекс, 2017.
4. Ідея університету: сучасний дискурс: монографія / Л. В. Губерський, В. Г. Кремень, С. В. Курбатов та ін.; за ред. Л. В. Губерського, А. С. Філіпенка. – К., 2014.
5. Історія Київського університету: У 2-х т. / за ред. Л. В. Губерського, І. К. Патриляка, В. Ф. Колесника, А. І. Чуткого. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2019. – Т. 1-2.
6. Казьмирчук Г., Казьмирчук М. Вступ до університетських студій: нариси та інформативні документи. – К.: ПП «КП УкрСіч», 2018.
7. Кузьмінський А. І. Вступ до університетських студій: навч. посіб. для студ. ун-тів. – Черкаси, 2004.
8. Патриляк І. К., Боровик М. А., Ляпіна О. В. Нариси з історії Київського університету: Навчальний посібник для студентів історичного факультету. – К., 2009.
9. Професори Київського університету: біографічний довідник. – К., 2014.
10. Сидоренко Н. М., Латиш Ю. В. Вступ до університетських студій: Навчальний посібник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2020.

Додаткові:

1. Alma Mater. Університет Св. Володимира напередодні та в добу Української революції 1917–1920. Матеріали, документи, спогади: У 3-х кн. / Упор.: В. А. Короткий, В. І. Ульяновський. – Кн. 1-2. – К.: Прайм, 2000-2001.
2. Byram M., Dervin F. (eds.), 2008. Students, staff and academic mobility in higher education. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars.
3. Fishman T. (ed.), 2012. The Fundamental Values of Academic Integrity. 2nd edition. Clemson: International Center for Academy Integrity, Clemson University.
4. Rothblatt Sh., Wittrock B. (eds), 1993. The European and American University since 1800. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Washburn, J., 2005. University, Inc.: The Corporate Corruption of Higher Education. New York: Basic Books.
6. Академічні свободи, університетська автономія та освіта для сталого розвитку. Мовою документів. – Миколаїв: ЧДУ ім. П. Могилы, 2009.
7. Болонський процес: документи / Укл. З. І. Тимошенко, А. М. Грехов, Ю. А. Гапон, Ю. І. Палеха. — К., 2004.
8. Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. – К.: НТУУ «КПІ», 2006.
9. Ідея університету: антологія. – Львів, 2002.
10. Київський національний університет імені Тараса Шевченка: незабутні постаті. – К., 2005.
11. Київський університет імені Тараса Шевченка: сторінки історії і сьогодення. – К., 1994.
12. Кругляк М. Е. Життя та побут студентства підросійської України другої половини ХІХ – початку ХХ ст. – Житомир, 2015.
13. Лузан П. Г. Історія педагогіки та освіти в Україні: навч. посіб. – 2-е вид., доп. і перероб. / Лузан П. Г., Васюк О. В. – К., 2010.

14. Пелікан Я. Ідея університету. Переосмислення. – К.: Дух і літера, 2009.
15. Посохов С. І. Образи університетів Російської імперії другої половини ХІХ – початку ХХ ст. в публіцистиці та історіографії / С. І. Посохов. – Харків, 2006.
16. Професори Київського університету: короткий біографічний довідник / редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін.; наук. ред. Ю. В. Латиш. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2019.
17. Ректори Київського університету. 1834–2006 / В. В. Скопенко, В. А. Короткий, Т. В. Табенська, І. І. Тіщенко, Л. В. Шевченко. – К.: Либідь, 2006.
18. Ситницький М. В. Стратегічне управління розвитком дослідницьких університетів. – К.: Ліра-К, 2018.
19. Університет Святого Володимира: студентське життя, 1834–1917: збірник документів / упоряд. В. А. Короткого; за ред. Л. В. Губерського. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2014.
20. Університетська освіта (вступ до фаху): Навчальний посібник / Костирко І. Г., Гнатишин Л. Б., Петришин Л. П., Гарасим М. П. – Львів: Вид-во «Магнолія 2006», 2011.

10. Додаткові ресурси:

1. Енциклопедія Київського університету. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eu.univ.kiev.ua>.
2. Сайт Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.univ.kiev.ua/ua>.